

Најдрагоценја крај најбољих мериу најбољина проповедала се две ино године за чист наше народи и слободу наше земље и наше под јаким нар.бој. војске родолубиве краје из најзабаченијих крајева Црне Горе и Босне састало су се у слободном граду Колашину, да се договоре како не што више допринети нар.бој. борби да се штотеке удара по решавај звери нар.бој. војске. Никад пре ће краје Црне Горе и Босне ипаке дојикове да се сваки не бадоми свакома и кончамо муле и патње једна другој, да се поразоварамо о судбина хлади деце или о нареди воложају, а данас се сас договоравамо немо помоћи ужичују непријатеља наше земље и наше народи. Нико нас нико није хинад питко за наше тадаје још мање за судбину наше земље, а данас сас иниција права и народни венци бити. Поку писаних и до јуче исповнате сељанке саседају и у земаљском вену Југославије, наше жени су у највишијим пригадима волници или политички руководећи, руководећи човједјала, садоље болничарке, имаши обезправљена и најзападнија бина са беворј-жених дужности д-данас нико није један скун од највиших до нај-вених који решава преднароди ова питања наше живота и наше војске, па и то се замислити без наше учешћа. Ни смо стекле права воја и чимо постав-јаде ни трошило да се решавају сеља наше се дигле у свете отаџствени рат, али сме-та права добилаје се на чelu борбе коју смо започела највећи људи који су и за наша права, налази се херојска комунистичка Партија.

Ми смо се, другарице, сатале у данима огромног пораста и престине антифашистичких слага света у борби противу нацијског фашизма. Непобедива Црвена армија својом великом и безуставним ефикасном чисти своју земљу од варвара, и време година, судуји Атијер занесио се мишљу да ће зему прозе-сти у њоскакалистично је из виду једну кенратну чињеницу и то је да у Совјетској Савезу у време земље и руске бране не постоји пета колона и да су сви људи и старци и ђумади, све што је могуће бунару у руке узети, на позив дубљег војсковог духа Гастине, узети и да један у борби са своја стајбина, после најчовечанске боје, армије радника и савака, данас се ца-истичке хорде најде скоро на граници Њемачке. Још мање и варвара ће бити истерани из велике земље социјализма и уништени. Наша руска брана преминела су много патији али су своју стајбину несебично и покртвовано бранили. У тој дивовском борби коју је водила непобедива Црвена армија, армија у коју су биле уперене наде свих поробљених земаља, видног учешћа узела су и храбре совјетске жене. Све су својим радом, покртвованој и самонрекорем помагале Црвеној армији која је недавно ослободила највећи град Украйне велики Кијев и назица целе восточној Европи и највећа старица по дру-мозика од Кијева до прима, земља подигнута по улицама Гомела, Глаџу дечију Ленинграда и многа у историји незапамћена авества немачких бомдита. Данас од великог времја руски топови сајкашују ослобођене безпрекидних равнице од Ленинграда и Кијева до прима а црвена армија маршије Гоневи, понахијтале и предстражене фанстичке војнике. Јасно је напредовањем наше руске бране најредују и савезници и пошму тиме уништеће фашизма. А наша народна ослобо-дилачка војска својим херојским борбама ослобође наше најчашу стајбину од варвара, који су нас две ино године поробљавали, нали и земљу рушали, као и против домаћих изроди који су нам земљу срочно издали, побегли у Лондон а отуда издавали братеубилачки рат и данас на чelu са драком, са скунатором зоди борбу противу свога народа.

Та иста издајничка која дано седи у Капру 1941. г. срамно је издала и вредала у ропство наше народе. Читава 1941. г. била је до рата, година време и немира народних маса које су од вајмала служиле само о донесу и борбама наших народи, који никада знали за срам и ропство. народни издајници који су 20. г. угњетавали наше народе хтели су предати нашу богату земљу фанстичним разбојницима и на тај начин решити судбину народа без његовог питања. У то време широм читаве доновине развијале су се велике народне демонстрације у којима народ грамко одбрачу земљу и врши дну владавину. Под притиском народних маса сменjeni су Цветковићи Цинцар и Марковићи Трговци народне судбине, а једна иза тога Хитлерови азиони обе-рили су се на јутарњи сан Београда и велики град на Сави број је био ру-шенина испод које су стејали хиљаде људи, жена и деце и умирли у нај-шевији испод које су стејали хиљаде људи, жена и деце и умирли у нај-шевији.

Само је Хитлер зижео рат противу наше земље, јило је струјнијим шукама. Тако је Хитлер зижео рат противу наше земље, јило је то 6 априла 41. године, а 7 уваже чистао је војни слом Југославије. Није

Југославија капитулирала 17 априла него седмога увече, кадас су петоколесници склонили танкове чији су делови донесени у најузану. За време разних Цветковића и Џинџар-Марковића и продефиловали срцем Шумадије, делим Крагујевцем. За хвалујући таквим народима и саботерима, наша земља је била прегажена, а наш реном непријатељу. Хитлер је отпочео са својим звертима. Свом својом снагом људи се на наша богаства. Гребала му је наша житница, наше руде и наша ратна техника. Носио је се мишљу да преваспита нашу народну омладину а наше жене претвори у робњаке које не своју децу виснатавати да буду целати и разбојници као што су то његови војници. Заборавио је лудак да од поносних жена наша отаџбине које је увек водила борбу за чист и слободу, од жена које су и прије гинуле за своје име не може створити робље, нити их претворити у слијепо покорна биче, као што је то урадио од немачких жена, које су данас жене и мајке целата и зликовца Рујији. И у тим женама, тим мајкама, без срца и свијести поручујемо да ће ио

тиможешикима бити судија за најлу убијену дацу и попаљију отаџбину, а њих неће имати грдка осета што су дозволиле да им синочи буду разбојници и убице. Љихови синови, мужеви и браћа дошли су у нашу отаџбину почели са најстранијим звертима што их наша историја не има ни онда када смо водили прву борбу са Мурцима.

Тако је из наше земље-веће што им је било потребно па су са ратном техником Француске, Чехословачке, и Пољске, са житом Мађарске, Румуније и Бугарске бацио се свом снагом на нашу братску Рујију, која је од увек водила миродубиву политику настојећи да својим народима омргунти боли и угедији живот. Та земља требала је да постане ратним илијенци хитлеровских бандита, згариште којим хараче побјеснели везвари. Али јединствена мобилизација свих радника, сељака и грађана, огромне земље социјализма стала је на пуним намјерама дивљих хорди. Али Хитлер је био запрепакајан отпором на који је нашао у Совјетском Савезу, па је зато појачао терор у окупираним земљама нарочито у Југославији и словенској земљи.

Ви-сте драге мајке и сестре давно слушале да је наш народ увијек сматрао Рујију као наше заштитницу, као мајку свих народа, нема ратакана ни нисмо звали русе у помоћ и наши стари говори, Рујија наше је живе одрижала, у свакој нашој народној песми пева се о родољубу великог руског народа и њиховој лубавки према нама, њиховој браћи. Постаћа је да су нам разни ненародни режими и народни најадијици забрањавили и помешали братску Рујију, али њихово спречавање само је у нама разбудитавало жар и љубав према тој огромној земљи, где сваки човек и свака жена имају једнако право на рад, једнако право на образовање и одмор. Земља у којој нема гладних и сиромашних, у којој нема бездејних уживаша, жена у чијем врховном савјету своје жене. Ни смо браћа по ирви стим велиkim народима који су у главном одбражали човечанство од фашистичке најезде и хомо-чног уничтеша. Уз то наше је Рујија историја толико везала за нашу братску Рујију, да су наш народи кирилци веродолично напад на Совјетски Савез, склопили као позив-сими жижевским словенским народима на одбрану оистиника наше га рода. Страна-учења у Црној Гори од Мусолинијевих фашиста уз помоћ домаћих издајника - кршиљуких хриђаха Секуле Дрљевића и Новице Радовића, као и у Србији се од стране немачких зликовца и владе Недића, а у Хрватској кривелочних људица Павелић и устаници немачки пељати учинили су стање наше најеца најлошији требало је бешти из те ситуације и проналазити неког излаза. Разноразне полукаке странке које су за време Југославије на све стране гимеле о свом задушији за народна права и слободе, биле су исчезле. Званична влада која је била обавијена да поведе борбу против зликовца, и поробљаваца побјегла је снародним људима иностранство. Али у најстранијим часовима народног покушаја чуо је се гројовити глас Комунистичке партије која није народ оставила ни у том тешким аниче. Партија је позивала све поштене, све родољубиве људе и жене и све што се узети пунку у руке да устане у борбу против окупатора. То је она иста партија која је народу прије срамног војничког слома Југославије указала да

је на врховина југословенског генералитета налази издајник Милан Недић који је земљу продати. Мало је људи око њега вјеровало у издајство Недића. Капитујућим народима указивала још много пре рата. Комунистичка Партија Југославије сагла да ће продавање земље од стране Џинџар-Марковића и Цветковића, потпишићи тројног пакта установити уничтеше наших народа. И зашто ко зна шта би се симао до данас да наши народи иксу у оном историском часу оборили српант. Тако је на позив наше партије устало све поштено и родољубиво да

брани земљу од погоди и изгода. Говорују са они мале оружја што је народ посакришо од југословенског рата, напад смо на прву непријатељску упориšту. У првим редовима били су неустарши комунисти, а борба је одмах прихватила у првом реду наша народна смладина па и читав народ. Борба је отпочела заши претеривање скунатора и слободу. О је борба читавог народа, и том народу припадамо и ми жене, зато смо и са својим бранам устали и раме уз раме с њима започеле првијатију рат, противу оних који су завели најцрвје ропство и покушали укапати наше име. Од мајских гајашких групација створени су одреди у којима смо и ми жене били борци и савесне болничарке/ми смо тада устали не за извођења своје равноправности већ за народну слободу противу заједничког непријатеља, савесне да је фашизам највећи непријатељ жене. У тој надчовечаности и на развој борби са стоструко наоружанијим непријатељом, наши народу показали су чуда од јунакства којима се доказио читај и нердни свет. Ми смо у својој сорбији показале такву спретност и биле смо покртвоване и храбре. Народи који су за време националних режима одобровали плачанину работу и истрачивајући, оношкоја их је у то време штитио, остало је у земљи и придржисао је скунатору.

Једни су скунатори сматрали је овоје осlobодиоце а то су били бећана сепаратистичка групација око Сенче Дрљевића и Новице Радовића. Други су се заносили да припреме терен за повратак избегличке владе на челу са краљем Петром II да он имаши завештава старе ропство и мучење за широке народне масе. У оном часу народног одушевљења и полета када су нисе снаге расле у гигантски влагу које су могле сабинко угрозите непријатеља, задавају сиротоносне ударце фашистичким бандитима, ти снегови забили су љук у леђа народно-ослободилачке борби. У то време борци који су водили борбу по нашим крајевима морали су напустити овај терен и пошли смо у Босну. Острашно је било постоење поштенних и редовубилних за време нашег постојања. Нечувена зверства ренова су се Црном Гором и Боком. На све стварне лица се вешала и људа и жене. Веџбровја најбољи синови прогутала је помрчина. На стрељантима којих је било у сваком месту чије Горе и Боке храбро су гинули највише боки синови и кћери. Није то био редак случај када су младе девојке због чувања своје части и поебоди умирале на вешалима. Није био редак случај када су пројате робњаче-чеченици позвивали у помоћ скунатора и стрељати читаве породице. Џук сецила је овоје имами, нема ни једне здраве куће, а свака стона је гроб до гроба најбољих наших синова. Острах и трепет владају је црном Гором и Боком, оном Црном Гором која је дигла пушку противу скунатора и измећара. Трепуни су били логори стараца жене и деце. Из логора су извешчени људи и жене, одвојени у непознатом правцу и стрељани. Свакот бораца који су остали на раду у позадини био је незадржан. Били су принуђени бежати дужено од села, пролазити испред својих дома, и живети у земунцима, без сунца, ваздуха и хљеба. Свакога онога кога би нико није ухватио или посумњавао да је имао везе са овим народним мученицима, без даљег стражали су. У Никшићу је у једној стаји са једним другом, склонила рашка драгарица Љубица Поповић. Када су четници запалили колибу и викали да се преда она је са другом извала борбни промес и извичала на јој ИСБ и борби за коју је несебично дала живот. Народи су бацили тукли колибу а друг је по њеној молби револверским метком пресрдатио муке и њене и своје. Сутра дан стрељана је пореница чија је била изба. Под тим и сличним условима настављали су борци идлучније и упорније борбу. Из Никшића, Четиња, Подгорица, Даниловграда и Берана стотине наших старијих мајки и сестара трунуле су по логорима фашистичких гадова послатих од стране њихових измећара четника. Није ретки случај да су младе девојке извођене на стрељиште зато што су номагале борбу свеје браће. Ихово херојско држење остане као трајна усмена на верне кћери наших народова. У мучилницу до јуче крвавог Колашине цејати су кавељи до венчаја младу докторишу Ружицу Риб. Заборавили су црногоре изроди на постојанство и коме су познати наши народи, па су странници Ружицу Риб савесног и спремног лекара доведи до тога да је сама себи метла омчи на врат, презијури да је јој која не почињети на њеном телу дочакне дрљава рука краља крволовног разбојника.

И другарице Василија Постић, Деса Ачић говоре нам о томе да је четници било укљање стрељати младе девојке и мости. Голубко власина на својој првој души. Веџбровја је незнаних јунакиња чија младост би извешчана за народ слободу.

За то време док су злочини и зверства као оркан харалти Црни Горе дотле су наши борци одлажењем у Босну ослобађале наш кивач по Босни и Крајини од усташких злаковца и кроз ту борбу расли и развијали се у борбене снаге. На теменом путу од Црне Горе до Босне наше другарице носи

у пушкомитралјез и санитетске торбе увијек прве у борби, увијек неустрашиће. Са немачјарском храбронију јуриле су оне на извиђателске бункере, биле бомбаши и саме пущале из пушкомитралјеза. За мало времена постала су политички руководиоци па чак и водици и својом вештином и спремношћу измешавале су и кане другога. Ријетко се памти да је нека војска имала свјесније и њаније болничарка које су гимуле на положајима поред својих рањених другова. На крајевим устанцима бедему код Купреса, многе наше младе другарице оставиле су своје животе по, баланчима извораком нову и преног краја. Млада другарица која је изједи 17 година првог јуриша на бункер рашена је у руку, икје хтетали по наредбену свога другог командира да иде из стрељачког строја, а када је примјетила да злаковци с Купреса излазе винула је: "Напријед Титови сопствени," почела је цати, али нану драгу другарницу Даницу митраљески рафал прекинуо је за увијек. На другој страни ћелајакиња Јелица Машковић пружала је оступницу својим другонима и када је залјуб оступао она је погинула. Са санитетском торбом и пушком у руци, најом неустрашиошћу ми смо показали да смо достојни назива борца народно-ослободилачке војске. Купрес, Бугајио, Ливно, Бихаћ и сва састаља устанка гнијеода која су прогутала много наших другарица - јунака свјаког вјечиље су ихова имена у историји наше борбе. Краваја Сутјеска и Зеленгора, Голгота коју смо преживјели забиљежена је у многим нашим палим друговима и међу њима и нашим другарницама. Прос сва та страшна искушња на која је налазиоша наша Народно-ослободилачка војска, ми смо прозадили свјесне да хртве које дајемо и крај коју ирољамо наше бити узалудно проливамо. Ми смо били свјесни да смо се борили и каква чест појава је ове борбе добити. За вријеме најстрашнијих мука што смо их преживјеле љахадиши су кад смо изнад глава слушали јасније вујање немачких штука, рику немачких топова и штактиће митралјеза са чука. Домаћи измићари и биједни планинци Чусолинијевих фашиста проносили су разноразне измићотице и лажи о пропасти наших јединица и немораду наших другарица, и с владјелима које су та же радили партизани. Весници су се у време када јук Већни петом офанзивом по наредби господара из Берлина били решили да постуно униште партизане. Помагали су им у том злочинском дјелу и пастојају да нас у сваком куту пресјеку. Заборавили су иштвани на једно да смо ни народна војска, да је народ неуништев и да смо онда и ми неуништев. И симболи увераки да нас није на свјету неможе уништити јер је наша борба праведна. Ми се не боримо да господаримо туром земљом већ се боримо за слободу и независност своје отаџбине. На све стране писали су преко својих џавови листова да су партизани уништени. Апостије пете офанзиве Ђенци су писали: "Противану партизанску војску немогу уништити никакве снаге и ми смо тјерајући их прао Црну Гору били принужени остављати велике хртве наших војника. Та војска не зна да смрт у небији се ничега. Зар изродима није било довољно овакво признавање непријатеља о величини наше војске, о њеној издржљивој снази пре којом терор и у најстрашије стање доводиши партизанске породице као и све оне који су били поштани и слободољубиви. Заборавили су да је једнога дана иза партзанске војске, на чврху која се налази јуначки врховни штаб и су други ТИ О појетити и црну Гору и потражити оне који су нас довољно сахранили четничким војска разбојничка и пљачкашка па чelu са бандитима подлом пурни војводи и одолажима и борбом лашићем распада се у параштарција пред налетом који су у једном јуришу претостоницу бране четника у којој су сједиош дана осуђувани на смрт и изводили на стрељање. И басовјеви, племе појтенак сељак упрадали су резни Ладићи и Влаховчићи, али се народ на време трунуо и данас Васејевићи дају и овоје пригаде а наше бригаде чисте Црну Гору и Санџак која је готово ослобођен. Борба и крај коју смо прелили у овој надчовечанској борби много једини непријатељи су смо удариле тачеле ногим скитањима с половима наше и крај ту борбу ми смо исковале јединство свих жена Југославије и удружила се у организацију А.С. Ми смо на тај начин своје снаге повезали с народно-ослободилачким покретом те је борба народа Југославије постала ћија народна борба и то зато што у тој борби учествујемо и ми жене. Окупатор поје четници осјетили су опасност од наше јединства и устајања у борбу те су све наше расположење настојали да јединство жене Југославије односно же Црне Горе и Боке разбију било слањем белиног броја жена у борбу, затварањем на крају и стрељањем, било искоришћавањем њихове економске слабостих те узимањем, а уз то овојом беогачном и неистином пропагандом против нас. Ипак најјесу успеси. Жене Црне Горе и Боке јасно су знале ко је издао нашу земљу су по хапси, затвара и стријела и ко вели борбу први у окупатора. Наше мајке сестре биле су свјесне тога да сејеји који зове окупатора у помоћ против наре-